

SUOSITUKSET

KOMISSION SUOSITUS,

annettu 20 päivänä helmikuuta 2013,

”Investoidaan lapsiin – murretaan huono-osaisuuden kierre”

(2013/112/EU)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 292 artiklan

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Ihmisarvon kunnioittaminen on yksi perusarvoista Euroopan unionissa, jonka tavoitteisiin sisältyy sen kansojen hyvinvoinnin edistäminen; unionin on suojeltava lasten oikeuksia, torjuttava sosiaalista syrjäytymistä ja syrjintää sekä edistettävä sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja suoje-
lua.
- (2) Lapsilla ⁽¹⁾ on suurempi köyhyys- tai syrjäytymisriski kuin yleensä väestöllä suurimmassa osassa EU-maista. Köyhinä tai sosiaalisesti syrjäytyneinä kasvaneilla lapsilla on hyväosaisia ikätovereitaan heikompi todennäköisyys menestyä hyvin koulussa, olla terveitä ja toteuttaa täysimääräisesti potentiaaliaan myöhemmin elämässä.
- (3) Euroopan tulevaisuuden kannalta ratkaisevan tärkeä investointi on estää huono-osaisuuden siirtyminen sukupolvelta toiselle, ja sillä edistetään samalla myös älykästä, kestäväää ja osallistavaa kasvua koskevaa Eurooppa 2020 -strategiaa ja hyödytetään pitkällä aikavälillä lapsia sekä taloutta ja yhteiskuntaa.
- (4) Varhainen asiaan puuttuminen ja ennaltaehkäisy ovat olennaisen tärkeitä, jotta voidaan kehittää tehokkaampaa ja vaikuttavampaa politiikkaa, koska lasten köyhyyden ja syrjäytymisen seurausten käsittelyyn tarvitaan yleensä enemmän julkisia varoja kuin varhaisen vaiheen toimiin.
- (5) Epäkohtien torjuminen varhaisvuosina on tärkeä keino tehostaa toimia köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseksi yleisesti. Ennaltaehkäisy saavutetaan tehokkaimmin integroiduilla strategioilla, joissa yhdistetään vanhemmille työmarkkinoille siirtymistä varten annettava tuki ja riittävä tulotuki sekä sellaisten palvelujen saanti, jotka ovat olennaisen tärkeitä lasten menestymisen kannalta, kuten laadukas (esi)opetus, terveydenhuolto, asuminen, sosiaalipalvelut sekä mahdollisuus osallistua ja harjoittaa oikeuksia. Näiden avulla lapset voivat hyödyntää koko potentiaaliaan, ja ne parantavat heidän selviytymisvalmiuksiaan.
- (6) Onnistuneimmiksi strategioiksi lasten köyhyyteen puuttumisessa ovat osoittautuneet ne, joiden perustana on kaikkien lasten hyvinvointia parantavaa politiikkaa ja joissa otetaan samalla huomioon erityisen heikossa tilanteessa olevat lapset.
- (7) Kaikkien lasten köyhyyteen ja sosiaaliseen syrjäytymiseen liittyvien toimien perustana pitäisi olla sukupuolten tasa-arvon, tasa-arvonäkökohtien valtavirtaistamisen ja yhdenvertaisten mahdollisuuksien edistäminen sekä lapsiin ja heidän perheisiinsä kohdistuvan kaikenlaisen (etenkin sukupuoleen, rotuun tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen liittyvän) syrjinnän torjuminen.
- (8) Nykyisellä rahoitus- ja talouskriisillä on vakavia vaikutuksia lapsiin ja perheisiin, ja monissa maissa köyhien ja syrjäytyneiden osuus on kasvanut.
- (9) Talouden vakauttamistoimet julkisen talouden kasvavien rajoitusten vuoksi useissa maissa asettavat merkittäviä haasteita sen varmistamiselle, että sosiaalipolitiikka on riittävä ja tehokasta niin lyhyellä kuin pitkälläkin aikavälillä.
- (10) Yli kymmenen vuoden ajan EU:n tasolla tehdyn yhteistyön tuloksena on päädytty yhteisymmärrykseen lasten köyhyyden taustalla olevista tekijöistä. Tämä on edellyttänyt kattavia toimia asianmukaisten seurantaindikaattoreiden kehittämiseksi sekä yhteisten haasteiden ja onnistuneiden toimintatapojen yksilöimiseksi ja antanut aiheelle poliittista painoarvoa. Komissio ilmoitti köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan eurooppalaista foorumia koskevassa tiedonannossa ⁽²⁾ esittävänsä lasten köyhyyttä koskevan suosituksen.
- (11) Eurooppa 2020 -strategia on antanut uutta pontta köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjuntaan liittyville pyrkimyksille, sillä siinä asetettiin yhteiseksi eurooppalaiseksi tavoitteeksi vähentää köyhyys- ja syrjäytymisriskissä olevien ihmisten määrää vähintään 20 miljoonalla vuoteen 2020 mennessä sekä tehostaa toimia, joilla puututaan koulunkäynnin keskeyttämiseen. Lasten köyhyyden torjuminen ja ennaltaehkäisy ovat keskeinen osa

⁽¹⁾ Lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen mukaisesti lapsilla tarkoitetaan tässä yhteydessä alle 18-vuotiaita.

⁽²⁾ KOM(2010) 758 lopullinen.

EU:n ja jäsenvaltioiden tähän liittyviä toimia ja osa köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan eurooppalaista foorumia.

- (12) EU-ohjauskauten mukaisella hallintotavalla varmistetaan lasten köyhyyden torjuntaa ja lasten hyvinvoinnin parantamista koskevien maakohtaisten suositusten täytäntöönpano.
- (13) Kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat ratifioineet Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien sopimuksen. Lapsen oikeuksien sopimuksen määräyksiä ja periaatteita onkin edelleen pidettävä ohjenuorana lapsen oikeuksiin vaikuttavassa EU:n politiikassa ja toiminnassa.
- (14) Jäsenvaltiot ovat vahvistaneet sitoutumisensa asiaan kesäkuussa 2012 sosiaalisen suojelun komitean esittämän neuvoo-antavan raportin ⁽¹⁾ ja keskeisten viestien sekä lokakuussa 2012 annettujen neuvoston päätelmien ”Lasten köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjuminen ja lasten hyvinvoinnin edistäminen” ⁽²⁾ kautta ja ottaneet tyytyväisinä vastaan komission aloitteen asiaa koskevan suosituksen antamisesta.
- (15) EU-politiikan eri aloilla on käsitelty aiheita, jotka liittyvät lasten köyhyyteen ja huono-osaisuuden siirtymiseen sukupolvelta toiselle, etenkin koulutuksen, terveydenhuollon, lasten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon alalla. ⁽³⁾
- (16) Lasten köyhyyttä käsittelevä politiikka kuuluu pääasiassa jäsenvaltioiden toimivaltaan, mutta yhteisillä eurooppalaisilla puitteilla voidaan vahvistaa synergiaetuja eri politiikanaloilla, auttaa jäsenvaltioita uudistamaan politiikkaansa ja oppimaan toistensa kokemuksista politiikan tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantamisessa innovatiivisilla lähestymistavoilla niin, että otetaan samalla huomioon erilaiset tilanteet ja tarpeet jäsenvaltioiden paikallis-, alue- ja keskustasolla.
- (17) Tulevan monivuotisen rahoituskehityksen yhteydessä tällaisilla ohjeilla voidaan myös tarjota perusta laajemmalle yhteistyölle ja keskittyä asianmukaisten rahoitusvälineiden, etenkin rakennerahastojen, käyttöön, jotta päästäisiin ehdotettuun tavoitteeseen ”sosiaalisen osallisuuden edistäminen ja köyhyyden torjunta”,

SUOSITTAA, ETTÄ JÄSENVALTIOT laativat ja panevat täytäntöön politiikkaa, jolla puututaan lasten köyhyyteen ja sosiaaliseen

⁽¹⁾ Sosiaalisen suojelun komitea, neuvoo-antava raportti Euroopan komissiolle ”Tackling and preventing child poverty, promoting child well-being”, 27.6.2012.

⁽²⁾ ”Lasten köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjuminen ja lasten hyvinvoinnin edistäminen”, neuvoston (työllisyys, sosiaalipolitiikka, terveys ja kuluttaja-asiat) päätelmät, 4. lokakuuta 2012, 14437/12.

⁽³⁾ Ks. erityisesti: Ajantasaiset strategiset puitteet eurooppalaiselle koulutusyhteistyölle (KOM(2008) 865 lopullinen), Solidaarinen terveydenhuolto: terveyserojen vähentäminen EU:ssa (KOM(2009) 567 lopullinen), Lapsen oikeuksia koskeva EU:n toimintasuunnitelma (KOM(2011) 60 lopullinen) ja Naisten ja miesten tasa-arvostrategia vuosiksi 2010–2015 (KOM(2010) 491 lopullinen).

syrjäytymiseen ja edistetään lasten hyvinvointia moniulotteisten strategioiden avulla seuraavien suuntaviivojen mukaisesti:

1. SEURAAVIEN LAAJA-ALAISTEN PERIAATTEIDEN NOU-DATTAMINEN

- Torjutaan lasten köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä integroiduilla strategioilla, jotka ulottuvat lasten aineellista turvallisuutta pidemmälle, ja edistetään yhdenvertaisia mahdollisuuksia, jotta kaikki lapset voivat hyödyntää potentiaaliaan täysimääräisesti.
- Puututaan lasten köyhyyteen ja sosiaaliseen syrjäytymiseen lasten oikeuksien näkökulmasta etenkin ottamalla huomioon asiaa koskevat määräykset Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa, Euroopan unionin perusoikeuskirjassa ja lapsen oikeuksia koskevassa YK:n yleissopimuksessa ja varmistetaan, että näitä oikeuksia kunnioitetaan, suojataan ja noudatetaan.
- Asetetaan aina etusijalle lapsen etu ja tunnustetaan lapset itsenäisiksi oikeudenhaltijoiksi niin, että otetaan kuitenkin huomioon lasta tukevan perheen merkitys ensisijaisena huoltajana.
- Pidetään yllä asianmukainen tasapaino yleisen politiikan, jolla on tarkoitus edistää kaikkien lasten hyvinvointia, ja kohdennettujen toimintatapojen välillä, joilla on tarkoitus tukea kaikkein heikoimmassa asemassa olevia.
- Varmistetaan keskittyminen lapsiin, joilla on monien epäkohtien vuoksi suuremmat riskit, kuten romanilapsiin, joihinkin maahanmuuttajalapsiin tai etnisiin vähemmistöihin kuuluviin lapsiin, lapsiin, joilla on erityistarpeita tai jotka ovat vammaisia, sijaishuollossa oleviin tai katulapsiin, vangittuna olevien vanhempien lapsiin sekä lapsiin sellaisissa kotitalouksissa, joilla on erityinen köyhyysriski, kuten yksinhuoltajaperheet tai suurperheet.
- Jatketaan investointeja lapsiin ja perheisiin ja mahdollistetaan näin politiikan jatkuvuus ja pitkäaikaissuunnittelu. Arvioidaan, miten politiikan uudistukset vaikuttavat kaikkien huono-osaisimpiin, ja toteutetaan toimia kielteisten vaikutusten lievittämiseksi.

2. KOLMEEN KESKEISEEN PILARIIN PERUSTUVIEN INTEGROITUIJEN STRATEGIOIDEN LAATIMINEN

2.1. Riittävien resurssien saanti

Tuetaan vanhempien osallistumista työmarkkinoille – Tunnustetaan, että vanhempien osallistuminen työmarkkinoille ja lasten elinolot ovat tiiviissä yhteydessä, ja toteutetaan aktiivisen osallisuuden edistämisestä annetussa komission suosituksessa ⁽¹⁾ esitettyjen periaatteiden ja Barcelonan tavoitteiden ⁽²⁾ mukaisesti kaikki mahdolliset toimenpiteet, joilla tuetaan vanhempien osallistumista työmarkkinoille, etenkin niiden, jotka ovat sivussa työmarkkinoilta ja erityisen riskialtteissa kotitalouksissa:

- Varmistetaan, että työnteko on kannattavaa, kartoittamalla ja torjumalla tekijöitä, jotka eivät kannusta vanhempia siirtymään työmarkkinoille tai pysymään tai etenemään siellä, mukaan luettuna tekijät, jotka liittyvät vero- ja etuusjärjestelmien suunnitteluun ja vuorovaikutukseen.
- Tuetaan yksinhuoltajien ja toissijaisten tulonsaajien työllistyvyyttä ja osallistumista palkkatyöhön ja edistetään sukupuolten tasa-arvoa työmarkkinoilla ja perhevelvoitteiden osalta.
- Tarjotaan voimakkaampaa tukea vanhempien uudelleenintegroitumiselle työmarkkinoille vanhempainloman jälkeen koulutustoimenpiteiden ja työnhakutuen avulla ja keskitytään niihin, jotka ovat erityisen riskialttiita.
- Tehostetaan toimia sen varmistamiseksi, että kaikilla perheillä, mukaan luettuna riskialttiissa tilanteessa olevat ja huono-osaisilla alueilla asuvat, on tosiasiallisesti mahdollisuus saada kohtuuhintaisia ja laadukkaita varhaiskasvatustalouksia.
- Mukautetaan lastenhoitopalvelujen suunnittelua ja myöntämiskriteereitä yhä monimuotoisempien työmuotojen mukaan ja autetaan näin vanhempia noudattamaan työsitoumuksiaan tai löytämään työpaikka, niin että asetetaan lasten etu päällimmäiseksi.
- Edistetään hyvälaatuisia ja osallisuutta edistäviä työpaikkoja ja työympäristöjä, jotka antavat vanhemmille mahdollisuuden tasapainottaa työhön ja vanhemmuuteen liittyviä tehtäviä yhdenveroisesti, mukaan luettuna vanhempainloma, työpaikkatuki ja joustavat työskentelyjärjestelyt.

Tarjotaan kohtuullinen elintaso eri etuuksien yhdistelmällä – Annetaan lapsille mahdollisuus kohtuulliseen elin-

tasoon, joka on ihmisarvoisen elämän mukainen, tarjoamalla optimaalinen raha- ja luontoisuuksien yhdistelmä:

- Tuetaan perheen tuloja riittävillä, johdonmukaisilla ja tehokkailla etuuksilla, mukaan luettuna verokannustimilla, perhe- ja lapsietuuksilla, asumisetuuksilla ja vähimmäistulojärjestelmillä.
- Täydennetään rahana maksettavia tulotukijärjestelmiä luontoisuuksilla, jotka liittyvät erityisesti ravitsemukseen, lastenhoitoon, koulutukseen, terveydenhuoltoon, asumiseen, liikenteeseen ja liikunta- ja kulttuuritoimintamahdollisuuksiin.
- Varmistetaan, että lapsiin suunnatun taloudellisen tuen suunnittelussa ja tukikelpoisuudessa tulee esiin asumisjärjestelyjen kehitys ja että se jakautuu asianmukaisesti eri tuloryhmiin.
- Tehostetaan niiden etuuksien saatavuutta, joihin lapset tai heidän perheensä ovat oikeutettuja, helpottamalla niiden käyttöönottoa ja kehittämällä palveluita, joilla saavutetaan edunsaajat.
- Annetaan tarveharkintaisia tai muita kohdennettuja etuuksia tavalla, jolla vältetään leimautuminen, otetaan huomioon lasten erilaiset tarpeet ja vähennetään köyhyysloukkujen riskiä ja vältetään samalla toissijaisten tulonsaajien ja yksinhuoltajien työssäkäyntiä estävien tekijöiden luominen.
- Toimitaan harkiten, jos asetetaan perhe-etuuksien saamisen edellytykseksi vanhempien käyttäytyminen tai lasten koulunkäynti, ja arvioidaan tällaisten toimenpiteiden mahdollisia kielteisiä vaikutuksia.
- Perustetaan pysyviä ja joustavia toteutusmekanismeja, jotka tarjoavat enimmäiskattavuuden ja joista lapset hyötyvät eniten, kuten ennakkomaksut.

2.2. Laadukkaiden ja kohtuuhintaisten palvelujen saanti

Vähennetään lasten eriarvoisuutta investoimalla varhaiskasvatukseen – Kehitetään edelleen sosiaalista osallisuutta ja varhaiskasvatuksen potentiaalia ja käytetään sitä sosiaalisena investointina, jolla puututaan varhaisilla toimilla eriarvoisuuksiin ja haasteisiin, joita huono-osaiset lapset kohtaavat:

- Tarjotaan korkealaatuisia ja osallisuutta edistäviä varhaiskasvatustalouksia; varmistetaan näiden palvelujen kohtuuhintaisuus ja mukautetaan tarjontaa perheiden tarpeiden mukaan.

⁽¹⁾ Komission suositus 2008/867/EY, annettu 3 päivänä lokakuuta 2008, työmarkkinoilta syrjäytyneiden aktiivisen osallisuuden edistämisestä.

⁽²⁾ Puheenjohtajan päätelmät, Barcelonan Eurooppa-neuvosto, 15. ja 16. maaliskuuta 2002, asiakirja SN 100/1/02 REV 1.

- Tarjotaan kannustimia sellaisten (etenkin alle kolmivuotiaiden) lasten osallistumiselle, jotka tulevat huono-osaisista oloista, riippumatta heidän vanhempiensa työmarkkinatilanteesta, ja vältetään leimautuminen ja eriyttäminen.
- Tuetaan vanhempia heidän tehtävässään omien lastensa ensisijaisina kasvattajina näiden varhaisvuosina ja kannustetaan varhaiskasvatuspalveluja toimimaan tiiviissä yhteistyössä vanhempien ja lapsen kasvatukseen osallistuvien elinyhteisön toimijoiden kanssa (kuten terveydenhuoltoon ja vanhempien tukemiseen liittyvät palvelut).
- Lisätään vanhempien tietoa eduista, joita varhaiskasvatusohjelmiin osallistumisesta koituu lapsille ja heille itselleen. Käytetään varhaiskasvatuspalveluja varhaisvaroitusjärjestelmänä, jonka kautta voidaan yksilöidä perheeseen tai kouluun liittyviä fyysisiä tai psyykkisiä ongelmia, erityistarpeita tai kaltoinkohtelua.

Lisätään koulutusjärjestelmien vaikutusta yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin – Lisätään koulutusjärjestelmien valmiuksia rikkoa huono-osaisuuden kierre varmistamalla, että kaikki lapset voivat saada osallisuutta edistävää korkealaatuista koulutusta, joka edistää heidän emotionaalista, sosiaalista, kognitiivista ja fyysistä kehitystään:

- Huolehditaan kaikkien oppijoiden osallisuudesta tarvittaessa kohdentamalla resursseja ja mahdollisuuksia huono-osaisempiin ja seurataan tuloksia asianmukaisesti.
- Tunnustetaan alueelliset erot koulutusmahdollisuuksien ja oppimistulosten saatavuudessa ja laadussa ja puututaan niihin. Edistetään politiikkaa, jolla vähennetään eriytymistä ja vahvistetaan kattavaa ja yhtenäistä koulutusta.
- Luodaan osallisuutta edistävä oppimisympäristö vahvistamalla koulujen ja vanhempien välistä yhteyttä ja tarjotaan tarpeen mukaan yksilöllistä tukea erityisten haittatekijöiden kompensoimiseksi esimerkiksi tarjoamalla koulutusta siirtolaislasten ja etnisiin vähemmistöihin kuuluvien lasten vanhemmille.
- Puututaan tekijöihin, jotka estävät tai haittaavat vakavasti lasten koulunkäyntiä tai koulutuksen loppuun saattamista (kuten oppivelvollisuuskoulutuksen lisämaksut), tarjoamalla kohdennettua oppimistukea oppimista tukevassa ympäristössä.
- Parannetaan sellaisten oppilaiden oppimistuloksia, joiden perustaidot ovat heikot, vahvistamalla luku- ja laskeutaitoa sekä matematiikkaan ja luonnontieteisiin liittyviä perustaitoja ja varmistamalla heikosti menestyvien varhainen havaitseminen.

- Laaditaan ja pannaan täytäntöön koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämiseksi kattavaa politiikkaa, johon sisältyy ennaltaehkäiseviä, korjaavia ja korvaavia toimenpiteitä. Varmistetaan, että tähän politiikkaan sisältyy toimenpiteitä niitä varten, joilla on koulunkäynnin keskeyttämisriski.

- Vahvistetaan yhdenvertaisuutta koskevaa lainsäädäntöä ja taataan syrjäytyneimmille oppijoille perusoikeus saada laadukas vähimmäistason päättötodistus.

- Tarkistetaan ja vahvistetaan kaikkien opetusammattien ammatillista profiilia ja valmistellaan opettajia sosiaalisen monimuotoisuuden kohtaamiseen. Hyödynnetään erityisiä kulttuurin välittäjiä ja esikuvia, jotka helpottavat romanilasten ja siirtolaistaustaisten lasten integroitumista.

Parannetaan terveydenhuoltojärjestelmien valmiutta puuttua huono-osaisien lasten tarpeisiin – Varmistetaan, että kaikki lapset voivat hyödyntää täysimääräisesti yleistä oikeuttaan terveydenhuoltoon, mukaan luettuna tautien ehkäiseminen ja terveyden edistäminen sekä laadukkaiden terveydenhuoltopalvelujen saanti:

- Puututaan esteisiin, joita heikommassa asemassa olevat lapset ja perheet kohtaavat terveydenhuollon saamisessa, mukaan luettuna kustannukset, kulttuuriin ja kielitaitoon liittyvät esteet ja tiedon puute. Parannetaan terveydenhuollon tarjoajien koulutusta tältä osin.
- Investoidaan ennaltaehkäisyyn etenkin varhaislapsuudessa ottamalla käyttöön kattavaa politiikkaa, jossa yhdistetään ravitsemukseen, terveyteen, valistukseen ja sosiaalisiin näkökohtiin liittyvät toimenpiteet.
- Torjutaan epäterveellisten elintapojen ja päihdeongelmien taustatekijöitä, jotka liittyvät sosiaaliseen asemaan, antamalla kaikille lapsille mahdollisuus tasapainoiseen ruokavalioon ja liikuntaan.
- Kiinnitetään erityishuomiota vammaisiin ja mielenterveysongelmista kärsiviin lapsiin, maassa laittomasti asuviin tai rekisteröimättömiin lapsiin, raskaana oleviin teini-ikäisiin sekä lapsiin, joiden perheessä on päihdeongelmia.

Tarjotaan lapsille turvallinen ja asianmukainen asumis- ja elinympäristö – Annetaan lapsille mahdollisuus elää ja kasvaa turvallisessa, terveellisessä ja lapsiystävällisessä ympäristössä, joka tukee heidän kehittymistään ja oppimistarpeitaan:

- Annetaan lapsiperheille mahdollisuus elää kohtuuhintaisissa ja laadukkaissa asunnoissa (mukaan luettuna yhteiskunnan tukemat asunnot) ja puututaan ympäristövaaroihin, tilanahtauteen ja energiansaannin ongelmiin.

- Tuetaan asunottomuusriskissä olevia perheitä ja lapsia välttämällä häätöjä, tarpeettomia muuttoja ja perheenjäsenten erottamista toisistaan sekä tarjoamalla tilapäisiä suojia ja pitkäaikaisia asumisratkaisuja.
- Kiinnitetään huomiota lasten etuun paikallisessa suunnittelussa; vältetään "gettoutumista" ja eriytymistä edistämällä sosiaaliryhmien sekoittumista asumispolitiikassa ja tarjoamalla riittävästi julkisia liikennepalveluja.
- Vähennetään lasten haitallista altistumista elin- ja sosiaalisen ympäristön kurjistumiselle, jotta ehkäistään lasten joutumista väkivallan ja kaltoinkohtelun uhriksi.

Vahvistetaan perheille annettavaa tukea ja sijaishuoltojärjestelyjen laatua – Vahvistetaan lastensuojelua ja sosiaalipalveluja ennaltaehkäisyä alalla ja autetaan perheitä kehittämään vanhemmuuteen liittyviä taitoja ilman leimaantumista mutta varmistetaan, että lapset, jotka on otettu huostaan, kasvavat ympäristössä, joka tukee heidän tarpeitaan:

- Varmistetaan, että köyhyys ei ole koskaan ainoa peruste, jonka vuoksi lapsi otetaan pois vanhempiensa hoidosta. Pyritään antamaan lapsille mahdollisuus pysyä tai palata vanhempiensa hoitoon esimerkiksi torjumalla perheen aineellista puutetta.
- Varmistetaan riittävä valvonta, jotta ehkäistään lasten sijoittaminen laitoksiin, ja tehdään säännöllisiä tarkistuksia, jos sijoitus on tapahtunut.
- Lopetetaan laitoshuoltojärjestelyjen laajentaminen niiden lasten osalta, jotka eivät ole vanhempiensa hoidossa; edistetään sen sijaan laadukasta yhteisöllistä ja sijaishuoltoa perheoloissa, joissa lapsen mielipide otetaan asianmukaisesti huomioon.
- Varmistetaan, että lapsilla, jotka eivät ole vanhempiensa hoidossa, on mahdollisuus saada laadukkaita palveluita (sekä yleis- että erikoispalveluja), jotka liittyvät terveydenhuoltoon, koulutukseen, työskentelyyn, sosiaalipuun, turvallisuuteen ja asumistilanteeseen, myös heidän aikuistuuksaan.
- Tarjotaan riittävä tukea lapsille, jotka jäävät kotimaahan, kun toinen vanhemmista tai molemmat muuttavat toiseen maahan työskentelemään, sekä heidän sijaishoitajilleen.

2.3. Lasten oikeus osallistua

Tuetaan kaikkien lasten osallistumista leikkeihin sekä harrastus-, liikunta- ja kulttuuritoimintaan – Tunnus-

tetaan lasten vaikutus omaan hyvinvointiinsa ja kyky selviytyä vaikeista tilanteista, etenkin tarjoamalla mahdollisuus osallistua kodin ulkopuolella ja koulutuntien jälkeen tapahtuvaan epäviralliseen oppimiseen:

- Puututaan kustannusten, pääsymahdollisuuksien ja kulttuurierojen kaltaisiin esteisiin sen varmistamiseksi, että kaikki lapset voivat osallistua leikkeihin sekä harrastus-, liikunta- ja kulttuuritoimintaan koulun ulkopuolella.
- Tarjotaan turvallisia tiloja lasten kasvuympäristössä ja tuetaan huono-osaisia yhteisöjä erityiskannustimilla.
- Kannustetaan kouluja, elinyhteisön eri toimijoita ja paikallisviranomaisia luomaan parempia koulun ulkopuolisia toimintamahdollisuuksia ja -tiloja kaikille lapsille näiden vanhempien työtilanteesta ja taustasta riippumatta.
- Annetaan kaikille perheille mahdollisuus osallistua sosiaaliseen toimintaan, joka edistää vanhemmuuteen liittyviä taitoja ja positiivista perheen sisäistä viestintää.
- Edistetään osallistumistapoja, jotka perustuvat vapaaehtoistoimintaan ja lisäävät sukupolvien välistä solidaarisuutta.

Otetaan käyttöön mekanismeja, jotka edistävät lasten osallistumista omaan elämäänsä vaikuttavien päätösten tekemiseen – Annetaan lapsille mahdollisuus ilmaista perusteltuja näkemyksiään ja kannustetaan heitä siihen ja varmistetaan, että nämä näkemykset otetaan asianmukaisesti huomioon heitä koskevissa tärkeissä päätöksissä:

- Hyödynnetään ja kehitetään edelleen jo olemassa olevia välineitä, joilla otetaan lapset mukaan hoito-, terveydenhuolto- ja koulutuspalvelujen tarjoamiseen, ja kuullaan lapsia heitä koskevien toimien suunnittelusta heidän ikäänsä soveltuvien mekanismien kautta.
- Pyritään saamaan kaikki lapset mukaan osallistumista koskeviin rakenteisiin ja tuetaan huono-osaisen lasten osallistumista.
- Kannustetaan lasten kanssa ja puolesta toimivia ottamaan lapset aktiivisesti mukaan ja lisätään tietoa tähän liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista.
- Pannaan täytäntöön lapsen oikeus tulla kuulluksi kaikissa tuomioistuimeen liittyvissä päätöksissä ja edistetään lapsiystävällistä lainkäyttöä etenkin antamalla lapsille tosiasiallinen mahdollisuus osallistua tuomioistuinmenettelyihin.

3. TARVITTAVIEN HALLINTOTAPA-, TÄYTÄNTÖÖNPANO- JA SEURANTAJÄRJESTELYJEN KEHITTÄMINEN

Vahvistetaan eri sektorien välisiä synergiaetuja ja parannetaan hallintotapajärjestelyjä – Varmistetaan, että toimilla puututaan tehokkaasti lasten köyhyyteen ja sosiaaliseen syrjäytymiseen kattavalla suunnittelulla ja vahvistetulla koordinoinnilla eri toimijoiden välillä:

- Kehitetään säännönmukaisesti ja järjestelmällisesti yhteyksiä sellaisten politiikanalojen välille, jotka ovat erityisen merkityksellisiä lasten sosiaalisen osallisuuden kannalta, ja vahvistetaan keskeisten toimijoiden välistä synergiaa etenkin koulutuksen, työllisyyden, terveydenhuollon, yhdenvertaisuuden ja lasten oikeuksien alalla.
- Pyritään ottamaan lapsia koskeva politiikka ja lasten oikeudet huomioon kaikilla keskeisillä politiikanaloilla esimerkiksi erityisillä institutionaalisilla järjestelyillä.
- Edistetään tiivistä yhteistyötä ja säännöllistä vuoropuhelua eri tasoilla toimivien viranomaisten, työmarkkinaosapuolten, paikallisyhteisöjen ja kansalaisjärjestöjen välillä.
- Tuetaan ja kehitetään edelleen lasten osallistumista, myös tämän suosituksen täytäntöönpanoon.

Lisätään näyttöön pohjautuvien toimintatapojen käyttöä – Vahvistetaan näyttöön pohjautuvan politiikan kehittämistä ja sosiaalipoliittista innovointia ja varmistetaan, että otetaan asianmukaisesti huomioon politiikan mahdollinen vaikutus lapsiin:

- Hyödynnetään täysimääräisesti saatavilla olevia tilastoja ja hallinnollisia tietoja sen seuraamiseksi, mitä vaikutuksia politiikalla on lapsiin ja heidän perheisiinsä; vahvistetaan tilastovalmiuksia (myös jaotteleamalla tiedot sukupuolen mukaan) tarpeen mukaan ja jos se on mahdollista, etenkin lasten kokeman puutteen, laadukkaan ja kohtuuhintaisen lastenhoidon saannin, lasten terveyden ja kaikkien huono-osaisimpien lasten tilanteen osalta.
- Parannetaan tietojen ajantasaisuutta lasten tilanteen seuraamiseksi ja edistetään mikrosimulaation kaltaisten menetelmien ja mallien käyttöä, jotta voitaisiin tukea järjestelmällisempää ennakoarviointia politiikan mahdollisista vaikutuksista lapsiin;
- Tiivistetään politiikan ja tutkimusyhteisön välisiä yhteyksiä ja testataan asiaan liittyviä poliittisia innovaatioita; kannustetaan näyttöön pohjautuvaa ohjelmien tulosten arviointia, mukaan luettuna pitkällä aikavälillä pitkitäistutkimusten kaltaisilla välineillä. Edistetään tulosten näkyvyyttä ja jakamista.

— Edistetään hyvin toimintatapojen ja tietojen vaihtoa, kokeiltujen ja testattujen toimintamallien käyttöönottoa sekä toimenpiteitä, joilla luodaan solidaarisuutta laajemmin yhteisössä ja annetaan paikallisyhteisöille mahdollisuudet toimia yhdessä.

— Arvioidaan talouskriisin vuoksi käyttöön otettujen tilausten toimien vaikutusta ennen kuin päätetään, otaanko nämä toimet osaksi rakenneuudistuksia.

4. ASIAAN LIITTYVIEN EU-VÄLINEIDEN TÄYSIMITTAINEN HYÖDYNTÄMINEN

Puututaan lasten köyhyyteen ja syrjäytymiseen yhtenä Eurooppa 2020 -strategian keskeisenä aiheena – Oteetaan käyttöön Eurooppa 2020 -strategian puiteissa käytettävissä olevia eri välineitä ja indikaattoreita, jotta saadaan uutta pontta lasten köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä koskeviin toimiin:

— Asetetaan lasten köyhyys ja sosiaalinen syrjäytyminen tiukasti keskiöön Eurooppa 2020 -strategiassa ja kansallisissa uudistusohjelmissa osana yleisiä pyrkimyksiä vähentää köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä ottaen huomioon Eurooppa-neuvoston hyväksymät asiaan liittyvät maakohtaiset suositukset.

— Harkitaan tarpeen mukaan lisäarvoa, jota saadaan lasten köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä koskevien kansallisten tavoitteiden asettamisesta ottaen huomioon kansalliset erityispiirteet.

— Hyödynnetään täysimääräisesti Eurooppa 2020 -strategian ja sosiaalialan avoimen koordinoitimenetelmän tarjoamia välineitä lasten köyhyyttä ja hyvinvointia koskevan politiikan seurannan ja arvioinnin parantamiseksi sekä ehdotettuja indikaattoreihin perustuvia seuranta-uitteita, jotka ovat tämän suosituksen liitteenä.

— Voimistetaan synergiaetuja asiaan liittyvän EU-politiikan kanssa etenkin koulutuksen, terveydenhuollon, sukupuolten tasa-arvon sekä lasten oikeuksien alalla.

Hyödynnetään asiaan liittyviä EU:n rahoitusvälineitä – Hyödynnetään asianmukaisesti EU:n rahoitusvälineiden tarjoamia mahdollisuuksia edellä esitettyjen poliittisten prioriteettien tueksi:

— Tuetaan enemmän näyttöön perustuvan politiikan ja sosiaalisten innovaatioiden kehittämistä sosiaalisia muutoksia ja innovaatioita koskevan ohjelman, Euroopan sosiaalirahaston ja Horisontti 2020 -ohjelman kautta ja käytetään näitä ohjelmia mahdollisten politiikan innovaatioiden testaamiseen, arvioimiseen ja laajentamiseen.

— Hyödynnetään täysimääräisesti vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahastoa (jolla käsitellään

- lasten elintarvike- ja aineellista puutetta), EU:n kouluhedelmä- ja koulumaitojärjestelmää (jolla tarjotaan ravitsemuksellisesti arvokkaita tuotteita ja kannustetaan hyviin ruokailutottumuksiin) ja Yhteinen Erasmus -ohjelmaa (jolla edistetään lasten koulutuksen, epävirallisen oppimisen ja liikuntapalvelujen saantia).
- Hyödynnetään rakennerahastojen tarjoamia mahdollisuuksia lasten ja perheiden tukemiseksi laadittaessa Euroopan sosiaalirahaston ja Euroopan aluekehitysrahaston toimintaohjelmia vuosiksi 2014–2010 maakohtaisen suositusten mukaisesti.
 - Hyödynnetään asianmukaisesti temaattisia tavoitteita, jotka liittyvät työllisyyden edistämiseen ja työvoiman liikkuvuuden tukemiseen, sosiaalisen osallisuuden edistämiseen ja köyhyyden torjuntaan, koulutukseen, taitoihin ja elinikäisen oppimisen investointeihin sekä niiden mukaisia investointiprioriteetteja; näihin sisältyvät erityisesti varhaiskasvatus, koulunkäynnin keskeyttämisen vähentäminen, työ- ja yksityiselämän yhteensovittaminen, palvelujen, myös terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen, saanti, yhteisöjohtoiset paikalliset kehittämissstrategiat, tuki köyhien alueiden elvyttämiseen sekä siirtyminen laitospalveluista yhteisöjohtoisiin palveluihin.
 - Sen varmistamiseksi, että vuosien 2014–2020 rakennerahastojen toimet ovat vaikuttavia, toteutetaan näyttöön pohjautuvia strategioita koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämiseksi niin, että otetaan mukaan asiaankuuluvat sidosryhmät, ja toteutetaan toimenpiteitä, joilla tuetaan siirtymistä laitoshoidosta yhteisöjohtoiseen hoitoon.
 - Edistetään yhteistyökumppanuutta rakennerahastojen ohjelmasuunnittelussa ja varojen saannissa ottamalla toimiin mukaan asiaan liittyvät sidosryhmät jäsenvaltioiden keskus-, alue- ja paikallistasolla, etenkin asiaankuuluvat viranomaiset, työmarkkinaosapuolet ja kansalaisjärjestöt, jotta saadaan aikaan toimia lasten köyhyyden torjumiseksi.

Tehty Brysselissä 20 päivänä helmikuuta 2013.

Komission puolesta
László ANDOR
Komission jäsen

Indikaattoreihin perustuvat seurantapuitteet

Ehdotetuissa seurantapuitteissa tuodaan esiin indikaattoreita, jotka ovat merkityksellisiä suosituksen täytäntöönpanon seuraamiseksi. Ehdotuksia jatkokehittämistä varten esitetään sosiaalisia investointeja koskevan paketin liitteissä.

Lasten köyhyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjumista sekä lasten hyvinvoinnin edistämistä koskeva yleistavoite

Eurooppa 2020 -strategia	Määritelmä	Jaottelut	Lähde	Ensisijainen / toissijainen / tausta (!)	Huomautukset
Lasten köyhyys- tai syrjäytymisriski (Eurooppa 2020 -strategian köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä koskevan yleistavoitteen erittely)	Niiden lasten lukumäärä, jotka elävät kotitaloudessa, jota uhkaa köyhyys ja/tai vakava aineellinen puute ja/tai jonka työssäkäyntiaste on hyvin alhainen (ks. näiden kolmen indikaattorin määritelmä jäljempänä).	län mukaan (0–17, 0–5, 6–11, 12–17)	Eurostat – EU-SILC	ensisijainen	Vertailu työikäiseen (18–24) ja ikääntyneeseen (65+) väestöön on suositeltavaa.
Indikaattori	Määritelmä	Jaottelut	Lähde	ensisijainen / toissijainen / tausta	Huomautukset
Lasten köyhyysriski (analysoidaan yhdessä köyhyysrajan arvon kanssa ostovoimastandardin mukaan kotitaloudessa, jossa on 2 aikuista ja 2 alle 14-vuotiasta lasta)	Niiden lasten osuus, jotka elävät kotitaloudessa, jonka käytettävissä olevat tulot kulutusyksikköä kohti ovat alle 60 % kansallisesta käytettävissä olevasta mediaanitulosta kulutusyksikköä kohti.	län mukaan (0–17, 0–5, 6–11, 12–17) ja kotitalouden tyyppin mukaan	Eurostat – EU-SILC	ensisijainen	Vertailu työikäiseen (18–24) ja ikääntyneeseen (65+) väestöön on suositeltavaa.
Vakavan aineellisen puutteen aste	Niiden lasten osuus, jotka asuvat kotitaloudessa, jonka elinoloja rajoittaa vakavasti resurssien puute, eli kotitaloutta koskee vähintään 4 seuraavista 9 puutetekijästä: ei ole varaa i) maksaa vuokraa tai käyttömenoja, ii) lämmittää riittävästi kotia, iii) maksaa odottamattomia kuluja, iv) syödä lihaa, kalaa tai vastaavaa proteiinituotetta joka toinen päivä, v) viikon lomaan poissa kotoa, vi) autoon, vii) pesukoneeseen, viii) väritelevisioon tai ix) puhelimeen.	län mukaan (0–17, 0–5, 6–11, 12–17)	Eurostat – EU-SILC	ensisijainen	Vertailu työikäiseen (18–24) ja ikääntyneeseen (65+) väestöön on suositeltavaa.
Niiden lasten osuus, jotka asuvat kotitalouksissa, joissa on hyvin alhainen työssäkäyntiaste	Niiden lasten osuus, jotka asuvat kotitaloudessa, jossa työikäiset aikuiset (18–59-vuotiaat) ovat kuluneen vuoden aikana (eli tulojen viitekaudella) työskennelleet alle 20 % koko työpotentiaalistaan.	län mukaan (0–17, 0–5, 6–11, 12–17)	Eurostat – EU-SILC	ensisijainen	Vertailu työikäiseen (18–24) ja ikääntyneeseen (65+) väestöön on suositeltavaa.
Lasten puutetta koskeva indikaattori	Keskustelujen kohteena		Eurostat – EU-SILC	ei sovelleta	Kehitteillä

Indikaattori	Määritelmä	Jaottelut	Lähde	ensisijainen / toissijainen / tausta	Huomautukset
Lasten köyhyysriskin hajonta köyhyysriskirajalla: köyhyysriskiaste laskettu 50 %:n ja 70 %:n rajoilla	Niiden lasten osuus, jotka elävät kotitaloudessa, jonka käytettävissä olevat tulot kulutusyksikköä kohti ovat alle 50 % ja alle 70 % kansallisesta käytettävissä olevasta mediaanitulosta kulutusyksikköä kohti.	län mukaan (0–17, 0–5, 6–11, 12–17)	Eurostat – EU-SILC	toissijainen	Vertailu työikäiseen (18–24) ja ikääntyneeseen (65+) väestöön on suositeltavaa.
Lasten köyhyysriskiasteen pysyvyys	Niiden lasten osuus, jotka elävät kotitaloudessa, jonka käytettävissä olevat tulot kulutusyksikköä kohti olivat alle köyhyysrajan kuluvana vuonna ja vähintään kahtena kolmesta edeltävästä vuodesta.	0-17	Eurostat – EU-SILC (pitkittäisaineisto)	toissijainen	Vertailu työikäiseen (18–24) ja ikääntyneeseen (65+) väestöön on suositeltavaa.
Lasten köyhyysriskiaste tietynä ajankohdana	Niiden lasten osuus, jotka elävät kotitaloudessa, jonka käytettävissä olevat tulot kulutusyksikköä kohti ovat alle 60 % kansallisesta käytettävissä olevasta mediaanitulosta kulutusyksikköä kohti, kun raja on vahvistettu tietynä ajankohtana.	0-17	Eurostat – EU-SILC	tausta	Vertailu työikäiseen (18–24) ja ikääntyneeseen (65+) väestöön on suositeltavaa.

Riittävien resurssien saanti

Indikaattori	Määritelmä	Jaottelut	Lähde	ensisijainen / toissijainen / tausta	Huomautukset
Niiden työssäkäyvien köyhyysaste, jotka asuvat kotitaloudessa, jossa on huollettavia lapsia	Niiden henkilöiden osuus (joilla on huollettavia lapsia), jotka on määritellyt työssäkäviksi ja joiden tulot ovat alle köyhyysrajan (alle 60 % kansallisesta käytettävissä olevasta mediaanitulosta kulutusyksikköä kohti).	län mukaan (0–17, 18–64, 0–64) kotitalouden tyyppin mukaan (yksinhuoltajat, kaksi aikuista, joilla huollettavia lapsia)	Eurostat – EU-SILC	ensisijainen	
Lasten köyhyysriskiaste kotitalouden työssäkäyntiasteen mukaan	Niiden lasten osuus, jotka elävät kotitaloudessa, jonka käytettävissä olevat tulot kulutusyksikköä kohti ovat alle 60 % kansallisesta käytettävissä olevasta mediaanitulosta kulutusyksikköä kohti kotitalouden työssäkäyntiasteen mukaan.	0–17, kotitalouden työssäkäyntiaste (erittäin korkea [0,85–1], korkea [0,55–0,85], keskiverto [0,45–0,55], alhainen [0,20,45])	Eurostat – EU-SILC	ensisijainen	
Lasten köyhyysriskiaste työssäkäyvissä kotitalouksissa	Niiden lasten osuus, jotka elävät kotitaloudessa, jonka tulot ovat alle köyhyysrajan (60 % kansallisesta käytettävissä olevasta mediaanitulosta kulutusyksikköä kohti) ja jonka työssäkäyntiaste on yli 0,2	Kotitalouden tyyppin mukaan	Eurostat – EU-SILC	ensisijainen	

Indikaattori	Määritelmä	Jaottelut	Lähde	ensisijainen / toissijainen / tausta	Huomautukset
Lasten suhteellinen köyhyysvaje (mediaani)	Erotus köyhyysriskirajan alapuolella olevien henkilöiden kulutusyksikköä kohti käytettävissä olevan mediaanitulon ja köyhyysriskirajan välillä, ilmaistuna prosentteina köyhyysriskirajasta	0–17	Eurostat – EU-SILC	ensisijainen	Vertailu työikäiseen (18–24) ja ikääntyneeseen (65+) väestöön on suositeltavaa.
Lastenhoito	Hoidossa olevat lapset (virallisten järjestelyjen puitteissa ⁽²⁾ , muutoin kuin perheessä) suhteessa kaikkiin saman ikäryhmän lapsiin.	Alle 3-vuotiaat, kolmivuotiaista oppivelvollisuusikään; alle 30 h, 30 h tai enemmän viikossa	Eurostat – EU-SILC	toissijainen	On arvioitava, onko erittely tuloviihdenneksittäin merkityksellinen
Työllisyyden vaikutus vanhemmuuteen	Ero prosenttiyksikköinä seuraavien välillä: — 20–49-vuotiaiden työllisyysaste kotitaloudessa, jossa ei ole 0–6-vuotiaita — 20–49-vuotiaiden työllisyysaste kotitaloudessa, jossa on vähintään yksi 0–6-vuotias	Yhteensä, sukupuolen mukaan	Eurostat – LFS	tausta	On suositeltavaa tarkastella erikseen 0–3 ja 3–6-vuotiaita
Osa-aikatyöllisyys hoitovelvollisuuksien vuoksi	Osa-aikaisesti työskentelevät henkilöt lasten tai huollettavien aikuisten hoitamisen vuoksi prosentteina työssäkäyvistä yhteensä	Yhteensä, sukupuolen mukaan	Eurostat – LFS	tausta	
Sosiaalisten tulonsiirtojen (muiden kuin eläkkeiden) vaikutus lasten köyhyyden vähentämiseen	Ero lasten köyhyysriskiasteessa ennen sosiaalisia tulonsiirtoja (ei eläkkeitä) ja niiden jälkeen		Eurostat – EU-SILC	toissijainen	Vertailu työikäiseen (18–24) ja ikääntyneeseen (65+) väestöön on suositeltavaa.
Asuinkustannusten ylikuormitus	Niiden henkilöiden osuus, jotka asuvat kotitaloudessa, jossa asumiskustannukset yhteensä (asumistuet pois luettuna) ovat yli 40 % kotitalouden käytettävissä olevasta kokonaistulosta (asumistuet pois luettuna)	län (0–17, 0–5, 6–11, 12–17), köyhyysaseman (köyhyysriskirajan ala- vai yläpuolella) mukaan	Eurostat – EU-SILC	toissijainen	Vertailu työikäiseen (18–24) ja ikääntyneeseen (65+) väestöön on suositeltavaa.

Laadukkaiden palvelujen saanti

Indikaattori	Määritelmä	Jaottelut	Lähde	ensisijainen/ toissijainen	Huomautukset
Varhaiskasvatus	Niiden neljävuotiaista oppivelvollisuusikäiseen ikäisten lasten osuus, jotka osallistuvat varhaiskasvatukseen	Sukupuolen mukaan	UOE ⁽³⁾	ensisijainen	

Indikaattori	Määritelmä	Jaottelut	Lähde	ensisijainen/ toissijainen	Huomautukset
Taidot lukemisessa, matematiikassa ja luonnontieteissä	Niiden 15-vuotiaiden osuus, jotka ovat tasolla 1 tai sen alle (asteikolla 1:stä (alim) 5:een (korkein)) PISA-testeissä	Vanhempien taustan (koulutustaso, syntymämaa) mukaan	OECD- PISA (4)	ensisijainen	Kyprosta ja Maltaa koskevia tietoja ei ole saatavilla nykyisissä tiedonkeruissa.
Niiden nuorten osuus, jotka eivät ole töissä tai yleissivistävässä tai ammatillisessa koulutuksessa	Niiden nuorten osuus, jotka eivät ole töissä tai yleissivistävässä tai ammatillisessa koulutuksessa	Sukupuolen mukaan, 15–19	Eurostat – LFS	ensisijainen	
Koulutuksen keskeyttäneet	18–24-vuotiaat, joilla on enintään alempi toisen asteen koulutus eikä sen jälkeistä yleissivistävää tai ammatillista koulutusta	Sukupuolen, saavutetun korkeimman koulutusasteen mukaan	Eurostat – LFS	toissijainen	
Sairaanhoidon saannin tyydyttämätön tarve asianomaisen oman ilmoituksen mukaan	Niiden 16–25-vuotiaiden osuus, jotka ilmoittivat, etteivät ole saaneet sairaanhoitopalveluita kustannusten, etäisyyden tai jonotuslistan vuoksi		Eurostat – EU-SILC		
Imeväiskuolleisuus	Alle yksivuotiaiden kuolemantapausten määrä vuoden aikana suhteessa kyseisenä vuonna elävänä syntyneiden määrään (ilmaistuna 1 000:ta elävänä syntynyttä kohti)	Vanhempien sosioekonomisen aseman mukaan (kehitteillä)	Eurostat	ensisijainen	
1–14-vuotiaiden kuolleisuus	Kuolleisuus 100 000:ta kohti		Eurostat		
Alhainen syntymäpaino	Syntymäpaino alle 2 500 grammaa (5,5 lb)		WHO-OECD	ensisijainen	
Rokotusten kattavuus	% imeväisistä, jotka ennen yksivuotispäiväänsä tietynä kalenterivuonna on rokotettu täysin hinkuyskää, kurkkumätää ja jäykkäkouristusta (kolmoisrokote) sekä poliota vastaan; % imeväisistä, jotka ennen kaksivuotispäiväänsä tietynä kalenterivuonna on rokotettu täysin tuhkarokkoa, sikotautia ja vihurirokkoa vastaan.		WHO	tausta	
Lihavuus	15–24-vuotiaat, joiden painoindeksi (BMI) on vähintään 30	Sukupuolen ja vanhempien sosioekonomisen aseman mukaan	Eurostat – EHIS (5)	tausta	
Säännöllisesti tupakoivat	Päivittäin tupakoivien osuus 15–24-vuotiaassa väestössä	Sukupuolen ja vanhempien sosioekonomisen aseman mukaan	Eurostat – EHIS	tausta	
Mielenterveys	Masennuksesta kärsivät nuoret (15–24)	Sukupuolen mukaan	Eurostat – EHIS	tausta	Kehitteillä

Indikaattori	Määritelmä	Jaottelut	Lähde	ensisijainen/ toissijainen	Huomautukset
Nuorten kuolinsyyt – itsemurha	Itsemurhasta johtuvat kuolemantapaukset 100 000:ta 15–24-vuotiaista kohti	Sukupuolen mukaan	Eurostat – kuolinsyytilastot	tausta	
Puutteelliset asuinolot	Prosenttiosuus väestöstä, joiden asunnoissa esiintyy jokin seuraavista puutetekijöistä: 1) vuotava katto, kosteat seinät/lattiat/perustukset tai hometta ikkunanpuitteissa tai lattiassa; 2) asunnossa ei kylpyä tai suihkua; 3) asunnossa ei omaa sisä-WC:tä pelkästään kotitalouden käyttöön; 4) ongelmia asuinrakennuksessa: liian pimeä, ei riittävästi valoa	Iän (0–17, 0–5, 6–11, 12–17), köyhyysriskiaseman (köyhyysriskirajan ala- vai yläpuolella) mukaan	Eurostat – EU-SILC	ensisijainen	
Ahtaasti asuvat	Prosenttiosuus väestöstä, joka elää ahtaasti asuvassa kotitaloudessa. Henkilön katsotaan elävän ahtaasti asuvassa kotitaloudessa, jos kotitaloudella ei ole käytössään vähimmäismäärää huoneita eli — yksi huone kotitaloutta varten — yksi huone kutakin pariskuntaa varten — yksi huone kutakin naimatonta yli 18-vuotiasta varten — yksi huone kahta samaa sukupuolta olevaa naimatonta 12–17-vuotiasta varten — yksi huone kutakin eri sukupuolta olevaa naimatonta 12–17-vuotiasta varten — yksi huone kahta alle 12-vuotiasta varten.	Iän (0–17, 0–5, 6–11, 12–17), köyhyysriskiaseman (köyhyysriskirajan ala- vai yläpuolella) mukaan	Eurostat – EU-SILC	ensisijainen	

(1) Ensisijaiset indikaattorit ovat pääindikaattoreita, jotka kattavat laajoja aloja, joita on pidetty kaikkein tärkeimpinä tuotostekijöinä, kun taas toissijaiset indikaattorit tukevat pääindikaattoreita kuvaamalla tarkemmin ongelman luonnetta tai ongelman muita ulottuvuuksia. Taustaindikaattorit tarjoavat lisätarkennuksia ja taustaan liittyvää tietoa: ehdotettu luettelo on viitteellinen ja jättää sijaa muulle taustatiedolle, jota pidetään merkityksellisenä, jotta voidaan antaa paremmat puitteet kansalliselle taustalle ja ymmärtää sitä paremmin.

(2) Virallisina järjestelyinä pidetään seuraavia palveluita: esikoulu tai vastaava, oppivelvollisuuskoulutus, koulutuntien ulkopuoliset laitoksiin keskitetyt palvelut, lastentarha tai muu päivähoidokeskus, mukaan luettuna perhepäivähoito ja ammattitutkinnon suorittaneet lastenhoitajat. Perheenjäsenten, naapureiden tai ammattitutkintoa suorittamattomien lastenhoitajien antama hoito ei näin ollen sisälly 'virallisten järjestelyjen' määritelmään.

(3) UNESCO/OECD/EUROSTAT tietokanta koulutustilastoista.

(4) http://www.oecd.org/statisticsdata/03381.en_2649_35845621_1_119656_1_1_1.00.html.

(5) EHIS on eurooppalainen terveyshaastattelututkimus.